

.....
Izhaja, vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.
Posamezna številka stane
10 vinarjev.
.....

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

.....
Po pošti stane mesečno
3 K 20 v
Uredništvo in upravni-
štvo: Schmidererjeva u-
lica št. 5.
Telefon 3/VL.
.....

Letnik 2.

Maribor, četrtek 16. januarja 1919.

Štev. 12.

Italijani in Nemci zavezniki proti nam.

Znani imperijalistični „Giornale d' Italia“ si je dal brzojaviti z Reke, da je jugoslovanska vlada predlagala ogrski vladi vojaško konvencijo, katere namen je bil očitno naperjen proti Italiji. Bedastoča te italijanske vesti leži sicer na dlani, a Italiji je vendarle dobrodošla. Po oni znani: „Rečem ti, da mi ne porečeš“, so Italijanom tudi take stvari dobrodošle. Znano je, da se vrše med Nemci in Italijani dogovori radi skupnega nastopa proti Jugoslovanom, a Italijani bi hoteli, da odvrnejo od sebe sum, obdolžiti Jugoslovane take nelojalnosti. No, te „farbarije“ Italijanom ne bodo pomagale nič več, ker je njih zveza z Nemci že razkrinkana.

Sedanji nemški nastop proti Jugoslovanom na Koroškem se vrši v sporazumu z Italijani. Načrt je bil: Nemci vzamejo Področico, Italijani pa Jesenice. Tako bi imeli Italijani in Nemci potom alpske železnice direktno zvezo. V ta namen so Italijani tudi že zasedli Rateče, od kjer so mislili prodirati dalje na Jesenice. Preprečila pa je ta načrt srbska posadka, ki se ni hotela umakniti iz Rateč.

Ko bi pa še kdo dvomil o italijansko-nemškem sporazumu, mora vse te dvome razpršiti dejstvo, da so Nemci obstreljevali naše pozicije pri Področici z italijansko municijo. Italijanska zahrbtnost je torej prišla že ta o daleč, da se očitno veže s sovražniki entente in jih podpira proti lastnim zaveznikom.

Medtem pa prihajajo iz štajerske meje vesti, da se Nemci zbirajo okoli Lipnice ter pripravljajo za te dni napad na Špilje in Maribor. Nemci se hočejo na vsak način polastiti železnice Maribor-Celovec. Znamo, da je vlada na vse to opozorjena. Če je pa tudi kaj ukrenila, ne vemo. Sklepi, kakor je oni, ki razveljavlja naredbo generala Maistra glede talcev, nikakor ne upravičujejo zaupanja, da bo vlada tudi ukrenila kaj odločnega. Proti takemu sovražniku kakor je Nemec, je vsaka popustljivost zločin. Nemci še danes ne razumejo, da so premagani, pa jim zato treba ubiti v glavo to razumevanje samo s puškinim kopitom. Drugega sredstva tu ni. Zato pa je nujna zahteva samoobrane naše mlade države, da se vsi ugledni Nemci in nemškutarji na Štajerskem internirajo, ker, ako se to ne zgodi, utegnemo na Štajerskem doživeti drugo izdajo Koroške. Kar se tiče italijanskega izdajstva, pa je dolžnost naše Narodne vlade, da poskrbi za to, da zavezniki in posebno javnost v zaveznikih državah dozna, kaksi so Italijani. Proti Nemcem si moramo sami pomagati, a proti Italijanom

nam gotovo pomorejo naši zavezniki, samo treba je, da te zaveznike obvestimo, kako jih Italijani izdajajo.

„Jugoslavija.“

Naredba celokupne Narodne vlade SHS v Ljubljani

glede omejitve alkoholizma (pijančevanja).

Skrajno resni so časi. Na mejah teče kri naših bratov. Nebrojno beguncev tava po naši domovini, nešteti siromaki trpe lakoto in mraz, medtem pa se širi po mnogih krajih kakor kuga brezumno, naravnost boleznivo popivanje ter se pleše in nori po cele noči do ranega jutra. Vsi resni elementi brez razlike strank se sramujejo tega početja, ki ponižuje čast in ugled naroda in naše mlade države, ogroža javni mir in red, izpodkopava temelje pravdnosti in ljudskega zdravja ter zbuja gnev in pohujšanje vseh dobromislečih.

Ako se ljudstvo kmalu ne strezne in zopet ne zave, bo treba resno misliti na prepoved alkohola sploh. V svesti si svoje težke in odgovorne dolžnosti, pa odreja Narodna vlada zaenkrat še to-le:

§ 1. Točenje in nadrobna prodaja žganih opojnih pijač sta prepovedani.

Pridatek ruma ali konjaka k čaju v največji meri 4 cl za porcijo se ne smatra za točenje žganja v zmislu te naredbe.

Za žgane opojne pijače v zmislu te naredbe je smatrati vse žgane opojne tekočine, namenjene človeku za uživanje, ki so primerne za pijačo s primesjo ali brez primesi (špirit, rozolja, rum, liker, brinjevec, slivovka, konjak itd.); pri tem je vse eno ali so pripravljene s kuhanjem ali kako drugače (z esencami ali drugimi surrogati) in brez ozira na to, v kateri obliki se oddajajo.

Ta prepoved ne velja za oddajo žganih opojnih pijač v zdravilne namene po zdravnikovem zapisu.

§ 2. Po gostilnah in kavarnah se do enajstih dopoldne ne smejo točiti nobene alkoholne pijače (vino, pivo, sadni mošt).

Gostilne smejo biti odprte do devetih, kavarne pa do desetih zvečer. Po teh urah ne sme biti nobenega gosta več v gostilni ali kavarni.

Dve uri pred policijsko uro gostilničar ali kavarnar ni več dolžan dajati gostom alkoholnih pijač. Sploh gostilničar ali kavarnar ni dolžan enemu gostu dati več kakor pol litra vina ali en liter piva.

Gostilničar gostu ne sme odreka i hrane radi tega, ker gost ne pije.

Kolodvorski bufeti in restavracije v kolodvorskih poplajih smejo biti za potujoče občinstvo odprti vso noč, toda glede točenja alkohol-

nih pijač veljajo zanje iste določitve kakor za gostilne in kavarne sploh.

§ 3. Mladostne osebe, ki še niso dopolnile 17 leta svoje starosti, smejo hoditi v gostilne in kavarne le v spremstvu dospelih svojcev, varihov, rediteljev ali drugih nadzorovalnih oseb.

Dovoljeno pa je mladoletnikom hoditi v gostilne in kavarne na potovanju v ta namen, da se nasitijo, in zahajati v stalno jedilnico, kjer redno obedujejo vsak dan.

§ 4. Javne veselice, pleši itd., uprizoritve vseh vrst (gledališke in kinematografske predstave, varieteti, glasbene zabave itd.) se morajo končati najkasneje opolnoči. Ob tem času morajo biti dotični prostori že izpraznjeni.

Vse ostale določbe § 2. te naredbe veljajo tudi za take prilike.

§ 5. Poverjenišstvo za notranje zadeve se pooblašča, da v ozira vrednih primerih dovoli izjeme od prepovedi, izrečenih v §§ 2. in 4.

§ 6. Gostilničarji in kavarnarji, pa tudi prideljci javnih veselic in uprizoritev (§ 4.), ki prestopijo predpise §§ 1., 2. in 4. te naredbe, se kaznujejo v prvo z globo od 200 K do 1000 K, v drugo z globo od 1000 K do 2000 K, v vsakem nadaljnjem primeru pa z globo od 2000 K do 4000 K; oni pa, ki prestopijo predpise §§ 3. in 8., z globo od 20 K do 200 K.

Gostilničarju in kavarnarju, ki je bil radi enega teh prestopkov že dvakrat kaznovan, sme, ako se kaznuje v tretje, pristojna kazenska oblast za določen čas ali za vselej odvzeti tudi obrtno koncesijo.

Gostje, ki po preteku policijske ure še bivajo v gostilni oziroma kavarni se obsodijo na globo od 20 K do 200 K. Ako obsojenec globe ne more plačati, se ta izpremeni v zaporno kazen; za vsakih 20 K se računa en dan zapor.

Pristojna kazenska oblast je okrajno glavarstvo (politična ekspozitura), državno policijsko ravnanje in njega ekspoziture, v mestih z lastnim statutom pa magistrati, ako ni tam policijskega ravnanja ali policijske ekspoziture.

§ 7. Vse globe gredo v ubožni zaklad dotične občine.

§ 8. Ta naredba se mora nabiti po vseh gostilnah in kavarnah tako, da je gostje ne morejo prezreti.

§ 9. Politične oblasti smejo izdati tudi strožje naredbe.

§ 10. Naredba dobi moč z dnem razglasitve. V Ljubljani, dne 9. januarja 1919.

Političen pregled.

Prva seja mirovne konference se bo vršila 18. t. m. Tako uradno poročilo iz Pariza. Sovražnosti in boji na Koroškem ustavljene. Celovec 14. t. m. Armadni povelj.

stvo za Koroško javlja: S 14. t. m. dop. so sporazumno z vojaškim poveljstvom v Ljubljani za čas pogajanj na koroški fronti prenehale sovražnosti.

Dogodki v Nemčiji. Danes dopoldne je v raznih delih mesta zopet prišlo do streljanja. Vlada nastopa z vso mogočo energijo proti Špartakistom. Od nocoj je Berlin popolnoma obkrojen po vladnih četah. Mesto Berlin je podobno oblegani trdnjavi. Čete so dobile povelje, da nastopajo proti vsaki sumljivi osebi z vso brezobzirnostjo, tako da noben Špartakovec ne more ne v mesto priti in ga tudi ne zapustiti.

Čehi prodirajo na Nižje Avstrijsko. Čehoslovaške čete so zasedle Rabensburg in Hohenau na Nižjem Avstrijskem.

Miškolc zasedejo Čehi. Po zanesljivih vestih s fronte je pričakovati, da zasedejo čehoslovaške čete Miškolc že v nekaj urah.

Holandija priznala čehoslovaško državo. Haag, 13. jan. Holandski dopisni urad javlja iz Bruxellesa, da je belgijska vlada priznala službeno čehoslovaško vlado.

Mariborske novice.

Včerajšnji članek »Stranke v Srbiji« je ponatisnjen po »Slovincu«.

Osemurni delavnik. S 15. t. m. morajo tovarniška podjetja na lastno inicijativo urediti osemurni delavnik v smislu vladne naredbe.

Žigovanje bankovcev. Na ukaz ministertva za finance v Belemgradu je rok za žigovanje bankovcev avstro-ogrške banke podaljšan do vstevši 2. februarja 1919. (Samo da se med tem časom ne bode vtihotapilo še več bankovcev. Opomb. uredn.)

Koncert vojaške godbe SHS v Mariboru se vrši vsako nedeljo pri lepem vremenu na Glavnem trgu od 12.—1. opoldne. Natančen vspeled se bode v soboto v našem listu objavil.

Naš list povečati nameravamo, kakor hitro se nam iz tovarne dostavijo nove črte in to upamo v najkrajšem času. Prosimo toraj cenjene bralce, da naš list pridno razširijo in nam pridebno mnogo novih naročnikov. Naročnino bode mogoče vsakemu, tudi revnemu, lahko plačati, ker se ta kljub temu, da bode list štiristranski, ne bode sploh nič ali pa vsaj za malenkost podražil.

Zahvala Srbom. Magistrat Ljubljane je dal srbskim četam za božični dar 5000 K. Zupanstvo Novega Mesta pa je na dan pravoslavni božič priredilo v Narodnem domu pojedino in pogostil oficirje in moštvo. Srbska komanda se jima za to v ljubljanskih dnevnikih javno zahvaljuje.

Pisma v inozemstvo (čez meje Jugoslavije) je treba opremiti tudi z naslovom odpošiljatelja in jih izročiti poštnemu prometu odprta.

Razgovor z gen. Maistrom in dr. Lázárom. Na ulicah Maribora vidi človek vsepovsodi poparjene ljudi z žalostnimi lici in pa kažejo ljudje pot na okrajno glavarstvo, kjer stoluje strašni general Maister. Sprejel me je takoj. Velike, čokate postave je, črnih brkov, odločnega lica, resen, pametnih oči. Takoj občutim popolno zaupanje do njega in kakor se zdi, tudi on napram meni, kajti na vsako moje prašanje mi takoj popolnoma odkrit srčeno odgovori. Kako je to, gospod general, ga vprašam, da ste zasedli tudi popolnoma nemške kraje? Tukaj je vladala popolna anarhija, ropalo se je, morilo, nastali so panti, klicali so nas na pomoč in mi smo kraj zasedli, da napravimo

red. Črta, ki jo držijo moje čete, nikakor ne pomeni politične meje, ki jo bo določila šele mirovna konferenca in se nikakor ne strinja z ono, ki jo drže naše čete zasedeno. Ali je kaka demarkacijska črta že določena? Ne. Mi smo sami mejo določili, vobče pa se danes niti ne more govoriti o kakšni meji, ampak kvečemu o kakem nevtralnem pasu, da bo konec streljanja sem in tje. Jeli res, g. general, da hočete prodirati proti severu ter ustvariti neposredno zvezo s češkimi četami pri Požunu? Meni o tem ni nič znano, govori in piše se sicer o tem, ali če bi naša vlada imela res take namene, bi meni moralo biti o tem kaj znano. Če bi se n. pr. za konec februarja nameravalo tako prodiranje, bi jaz že sedaj moral začeti s pripravami za tako podjetje. Nikakor ne rečem, da smatram tako podjetje za izključeno, ali za zdaj je gotovo, da so to samo prazne govorice. V kakšno razmerje bo stopila jugoslovanska država proti madžarski? Dobro razmerje proti Madžarski ni mogoče, dokler madžarske čete pod vodstvom mornariških častnikov pobijajo in uničujejo slovensko prebivalstvo. Južno od Sv. Gottarda, ter proti Sobditi in Spodnji Lendavi se vojska proti Slovencem še vedno nadaljuje. Brezuspšno smo že opetovano madžarsko vlado naprosili, da naj napravi red ter svoje čete pokliče nazaj. Zdi se nam, da je to tudi želja madžarske vlade. Madžari so polni sovraštva proti vsemu, kar je slovansko. Mogoče se vam posreči položaj zboljšati če v tej stvari kaj napišete. Kako si mislite razvoj razmer v bližnji bodočnosti, g. general? Z vsemi svojimi močmi se hočem potruditi, da vzdržim na korist vsemu prebivalstvu red in mir; menda ste se že prepričali, da se mi je to tudi posrečilo. Nemci so res nekoliko poparjeni, ker se ne morejo prav sprijazniti z novim položajem v katerem ne morejo več vladati nad ubogimi Slovenci, ki so prej živeli pod njihovo vlado kakor kaki psi. Dobivam tudi precej grozljivih pisem, seveda vsa anonimno, je pristavil g. general in prezirljivo zamahnil z roko. Nazadnje je še omenil, da pričakuje od objektivnega poročanja iz območja njegove vlade marsikaj ugodnega in me ljubeznjivo odslavljal. (Ali je res vse tako bilo, ni ravno gotovo. Pa morda kaj več zvezo. Op. ured.)

O dostojnosti. Opažamo, da se nekateri ljudje, zlasti v kavarnah, ko čutijo malo bolj domače Jugoslovane, se nedostojno obnašajo. Vpijejo, žvižgajo in vriskajo — seveda s pomočju Bakha. Zato pa se mu ni treba toliko vdati. Pijanost je vedno nekaj ostudnega, a danes še tem bolj. Tu je treba tudi pokazati svojo kulturo!

Komisije za žigovanje. Z današnjim dnem deluje 10 komisij za žigovanje bankovcev. Za Krčevino v krčevinski šoli, za Št. Peter in druge okraje v slov. gimnaziji, za Studence v Studenški šoli. Več povedo razglasi na plakatih. Seboj bo treba prinesiti družinski list (Familienkarto) in če je več ko 12 večjih bankovcev, treba je prinesiti prijavo.

Sumljiva gibanja na avstr. nemški meji. Po mestu krožijo vznemirljive vesti, ki jih širijo od Nemcev naježi agitatorji na skrivaj po mestu. Zdi se, da vse to ni tako neosnovano. Dobro je znano, da so dobili nekateri odstavljeni uradniki, ki so se hoteli preseliti iz Maribora v Gradec, iz Gradca nekaj migljaj, da naj le ostanejo, kjer so, češ, da bodo skoro zopet nastavljeni v Mariboru. Opažati je jako značilna gibanja in ojačenje meje na nemški strani. Upamo, da je vse to znano na pristojnem mestu in da se ne ponovi koroški škandal.

V občinskem prehranjevalnem uradu smrdi. Kakor se sedaj vidi, ni šlo vse po pravi poti. Ko bodo enkrat knjige sklenjene, pri-

demo z vsemi zadevami na dan. Pokazati hočemo javnosti, na kak način se je ljudstvo od gotovih oseb ogoljufalo.

Naša državna policija je prav marljivo na delu. Vsaki dan izsledijo nove tatvine in goljufije. Mariborskemu občinstvu se že začenjo oči odpirati. Že uvidevajo, kdo so naši škodljivci. Zadnji čas toraj, da pridejo te korupcije na dan.

Sladkorja ni, se vedno sliši po Mariboru. A naenkrat ga imamo kar par vagonov, kojega so imeli skritega trgovci Mayer, Hartinger in Tischler. Ta sladkor se bode sedaj oddajal strankam od mestnega prehranjevalnega urada. Omenjene trgovce pa zadene zaslužena kazen.

Mnogo živila in petroleja našlo se je pri protestantovskem mežnarju. Petrolej je prodaval liter po 15 K. Preizkava se nadaljuje. Mož je v luknji.

Krompir se bode prodaval v petek dne 17. t. m. in sicer: A. Mikajević za krušni okraj 6, 10 in 19. A. Weigert za krušni okraj 8, 11 in 18. E. Zentner za krušni okraj 14. J. Opelka za krušni okraj 9, 20 in 21. M. Frühauf za krušni okraj 16. Na Rotovškem trgu za krušni okraj 1, 2, 3, 13 in 22. Na osebo odpade 3 kg proti izkazu družinskega lista za ceno po 90 v. Prodaval se bode le lep in dober krompir.

Povojenega mesa več tisoč kg. je ravnokar prišlo. Trgovci, ki hočeje razprodajo prevzeti, naj se takoj javijo na prehranilnem uradu. Meso je izvrstno.

Sol se pri trgovcih po 36 v za pol kg. računi. Vreča je že v tem prišteta.

Najnovejša poročila.

Zavrnen nemški protest. Dunaj, 14. prosinca. Dun. Kor. ured. poroča: Nemška-avstrijska vlada je večkrat pri nevtralnih državah in pri ententi protestirala proti zasedbi Nemške Češke, Sudetske dežele in okrožnega glavarstva Znojma po Čehoslovakih ter nemških ozemlj na Koroškem in na Štajerskem po Jugoslovanih in prosila za odpomoč. Da se pa pojasni želje naroda, naj se čimprej izvede ljudsko glasovanje in naj se določi razsodišče. Glasom odgovora francoskega ministerstva za zunanje zadeve se ne more ugoditi temu predlogu, ter se bodo meje med Čehoslovaško državo in Jugoslovani zares določile na mirovni konferenci.

Stanovanje z dvema ali tremi sobami išče slov. rodbina. Dopisi se prosijo na upravništvo lista pod M. W. 6.

Razglas.

Pri poveljstvu Dravske vojašnice v Mariboru se bode na javni dražbi prodalo 5000 kg starega papirja in 1000 klg starega železovja. Ponudbe kupcev naj se pošljejo do 20. januarja 1919 na omenjeno poveljstvo.

SHS poveljništvo Dravske vojašnice v Mariboru. 4—3

Juraj Gredlič, brivec v Tegetthoffovi cesti 22 se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom
Sodnijska ulica 17

— priporoča se občinstvu. —

Urar **Franjo Bureš**, Tegetthoffova cesta 39 prevzame vsa popravila.